

A Nyugat geopolitikai előrenyomulása – Parlamenti választások Moldovában

SZILÁGYI MÁTYÁS

MKI Nézőpont

A Magyar Külügyi Intézet rendszeres kiadványa.

Kiadó:

© Magyar Külügyi Intézet, 2025.

Szerző(k):

Szilágyi Mátvás

Lektorálta:

Vass Ágnes

Korábbi kiadványainkat megtekintheti az [Intézet weboldalán](#).

2025. október 8.

Szilágyi Máttyás, vezető kutató, MKI

A NYUGAT GEOPOLITIKAI ELŐRENYOMULÁSA – PARLAMENTI VÁLASZTÁSOK MOLDOVÁBAN

A 2025. szeptember 28-án rendezett moldovai parlamenti választásokon az eddigi Nyugat-párti, EU-csatlakozást támogató, pro-román kormányoldal és politikai elit helyzetét megszilárdító eredmény született. Bár immár nem kétharmados többséggel, de az Akció és Szolidaritás Pártja a 101 parlamenti helyből 55 megszerzésével megvédte a kormányzóképeséghez minimálisan szükséges, abszolút többségét. Ehhez képest a fragmentált, számos adminisztratív tiltással, korlátozással sújtott, moldovenista, részben orosz-barát ellenzéki szavazótábor fő erejét képviselő Hazafias Választói Blokk (szocialisták, kommunisták, moldovai nacionalisták) a várakozásokhoz képest gyenge eredményt ért el, így mindössze 26 képviselői mandátumhoz jutott.

Az államelnöki és a kormányhatalom példátlanul erőszakos, a jogállamot és a szabadságjogokat korlátozó, represszív intézkedésekkel készítette elő a terepet egy lehetőség szerint kizárólagos választási győzelemhez. A moldovai erőviszonyok alakulását döntően a nemzetközi, európai geopolitikai szembenállás, s azon belül az orosz–ukrán háború által kijelölt erővonalak határozták meg. Moldovában a hagyományosan erős orosz befolyás továbbra is érvényesül, ugyanakkor ezzel párhuzamosan – sőt azt meghaladó módon – intézményesült a kollektív Nyugat, mindenekelőtt az Európai Unió mainstream irányvonalának, a Bizottságnak, az EP-többségnek és a vezető tagállamoknak a proaktív befolyása a moldovai választásokra. 2025-ben emellett példátlanul intenzív és ambiciózus ukrán politikai akarat- és érdekérvényesítés, valamint a hadiállapothoz illeszkedő 'jogállam-korlátozási know-how' átadása is megfigyelhető volt. Az EU számára Moldova EU-integrációs pályán tartása, egyben jelenlegi orosz-ellenes irányvonalának állandósítása elengedhetetlen presztízs kérdéssé, egyúttal geopolitikai szükségsszerűséggé vált.

A korábbi moldovai pártpaletta tagolódásához képest újdonság, hogy a törvényhozásba bejutó öt politikai párt, illetve pártszövetség között első ízben, mindkét geopolitikai irányban „beilleszthető” ún. hibridpártok is megjelentek (az ötből három). Előretekintve több lényeges kérdés is adódik. A Nyugat strukturális támogatása stabilizálja-e Moldovában a társadalmi és politikai viszonyokat, vagy

inkább újabb feszültségeket szül? Merre tart a Dnyeszter menti (Transznyisztia) régió helyzete? Mi lesz az AUR-hoz köthető, a román belpolitikával kölcsönhatásban működő „zsebpárt” szerepe? Kilép-e Moldova az Ukrajnával alkotott „tandemből”, és önálló pályán folytatja-e az EU-integrációt? Hogyan változik Oroszország szerepe és befolyása a térségben? Végül: milyen szerepe lesz Ukrajnának Moldova jövőjének alakításában? A nagy kérdés természetesen, amely a fentieket döntően keretszerűen meghatározza: az orosz-ukrán háború további menete, kimenetele.

ÚJ ERŐVONALAK A PARLAMENTBEN

A részvétel 52,21% volt, 3,8 százalékponttal magasabb, mint 2021-ben. A kormányzó, EU-párti és románbarát Akció és Szolidaritás Pártja (PAS) ugyan nem ismételte meg korábbi kétharmadát, de abszolút többséget szerzett: 50,2%-kal 792 557 szavazatot kapott, és 55 mandátumhoz jutott a 101-ből. Ez ellentmondott a kampány végi felméréseknek, amelyek a PAS-t csak második helyre várták. A fő ellenzéki erő, az Igor Dodon vezette, kommunistákat, szocialistákat és moldovai nacionalistákat tömörítő Hazafias Választási Blokk (BEP) 381 984 szavazattal 24,2%-ot és 26 mandátumot szerzett, jelentős lemaradással.

A parlamentbe még három – ún. „hibrid” – formáció jutott be, amelyek egyszerre támogatják az EU-integrációt és az Oroszországgal fenntartandó szoros kapcsolatokat. Harmadik lett a chișinăui főpolgármester, Vadim Ceban vezette Alternatíva Választási Blokk (BEA) 7,96%-kal (8 mandátum). Negyedikként bejutott Renato Usatîi oligarcha Mi Pártunk nevű formációja 6,2%-kal (6 mandátum). Meglepetésre átlépte az 5%-os pártküszöböt a romániai AUR támogatását élvező, Vasile Costiuc vezette, unionista Demokrácia az Otthonunk Párt (PDA) is: 5,62% (6 mandátum). (A bejutási küszöb: egyéni jelölnél 2%, pártnál 5%, kéttagú szövetségnél 7%.)

Választási földrajz: a belföldi 1 300 759 leadott szavazatból a PAS 44,13%-ot, a BEP 28,25%-ot kapott; a PAS ezúttal a belföldi ellenzéki szavazatok összegénél is valamivel többet gyűjtött. A diaszpórában a PAS elsöprően erős volt: a 277 965 külföldi voks 78,61%-át vitte, Romániában külön is 88,12%-ot szerzett (29 209 szavazatból). Területileg a BEP 50% fölé főként öt, döntően orosz–ukrán nyelvű északi járásban jutott, délen pedig a Gagauz Autonómiában és a vele szomszédos, bolgár többségű, orosz nyelvű Taraclíában 70–80% feletti arányokat ért el. A Dnyeszter menti szeparatista térségben is a BEP nyert, de ezúttal csak kevéske többséggel (alig 50% fölött).

NARRATÍVAHÁBORÚ, FÖLÉNYKÉRÉS, FRAGMENTÁCIÓ

A szavazást megelőző hetek közvélemény-kutatásai aggasztó kilátásokat jeleztek az EU vezető intézményei, a nagy tagállamok – különösen a „készek koalíciója” –, valamint Románia és Ukrajna számára: több felmérés a korábbi trenddel ellentétben a fő ellenzéki erőt, a Hazafias Blokkot (BEP) hozta ki relatív győztesnek, 36–40%-os támogatottsággal. A romló szociális–gazdasági környezet – az előző évek 30% feletti inflációja, az orosz gázzal való leválást követő, 2–3-szorosára ugrott energiaárak, a munkanélküliség, az exportgyengélkedés és az évi 30–40 ezres kivándorlás – objektíven rontotta a kormány népszerűségét.

Ebben a helyzetben Maia Sandu államfő, Dorin Recean miniszterelnök és Igor Grosu, a parlament és a PAS elnöke politikai „mentőövet” látott abban, hogy a közvéleményt a „Moldova az orosz hibrid agresszió ostroma alatt áll” narratívával mozgósítsák. A kormányzat következetesen azt a képet erősítette, hogy Moszkva a választások manipulálására és az ellenzék győzelmének kieroszakolására törekszik, ami Moldova európai jövőjét veszélyeztetné – és e kommunikáció láthatóan nem bizonyult hatástalannak. Ezzel párhuzamosan sor került ellenzéki médiumok és szervezetek adminisztratív–jogi eszközökkel való korlátozására, betiltására is, ami a pártrendszer további fragmentálódásához vezetett.

A választáson 23 párt, szövetség és független jelölt indult, ám a legtöbb formáció a 3%-ot sem közelítette meg. A pártpaletta szélsőséges töredezettsége a kormánypárt pozícióit erősítette, különösen a baloldali-moldovenista tábor szétforgácsoltsága révén. Közben választási visszaélésekre, orosz finanszírozásra, az állami rend felforgatására és dezinformációra hivatkozva több pártot korábban betiltottak vagy még a voksolás előtt kizártak. A legjelentősebb ellenzéki kihívó Ilan Shor oligarcha volt, akinek pártja, majd Győzelem Választási Blokkja (BEV) potenciális riválisa lehetett volna a PAS-nak; a moldovai bíróságok (orosz finanszírozás, felforgatás, pénzmosás és korrupció vádjával) 15 év börtönre ítélték, pártját a külső finanszírozás miatt feloszlatták. Short időközben – sajtóhírek szerint orosz segítséggel – kimenekítették az országból; Izraelben, illetve Moszkvában tartózkodik. A hatóságok több, Shor „klónjaként” értékelt utódszervezetet is sorra tiltottak.

A célegyenesben is akadtak kizárások: Victoria Furtuna volt főügyész Nagy-Moldova Pártja a mérésekben 3–4% körül állt, mégis lekerült a listáról; Irina Vlah, a Gagauz Autonómia korábbi vezetője Moldova Szíve pártjával a BEP közös listáján

indult volna, de a választási bizottság két nappal a voksolás előtt kizárta, így a Blokknak 24 órán belül kellett jelöltpótlást megoldania. A szankciók indoka mindkét esetben a Shorral való feltételezett kapcsolat volt. A betiltott vagy kizárt pártok számos vezetője emellett amerikai, uniós, román és ukrán beutazási tilalmakat, illetve vagyonzárólast kapott. Románia a választások előtt néhány hónappal területéről kitiltotta a chişinăui főpolgármestert, a BEP utáni legerősebb ellenzéki formáció, az Alternatíva Blokk elnökét, Vadim Cebant is.

A voksolást megelőző héten a moldovai biztonsági szolgálat nagyszabású, demonstratív célú akciót hajtott végre: a hatóságok szerint orosz megbízásból zavarkeltésre, rendbontásra, szavazatvásárlásra és álhírterjesztésre szervezett hálózat ellen léptek fel. A beszámolók „több száz millió euró” értékű, szavazatvásárlásra szánt pénzekről, kriptovaluta-utalásokról, fegyverekről és útlevelekről szóltak; 250 házkutatás során 75 személyt vettek őrizetbe. Az akció után a miniszterelnök kemény hangú üzenetben felszólította az ellenzéki vezetőket, hogy határolódjanak el az állítólagos orosz diverziós műveletektől, ellenkező esetben jogi következményeket helyezett kilátásba.

Belföldön mindezen lépések és a megfélemlítés légkörének kialakítása teremtette meg – a súlyos társadalmi elégedetlenség ellenére – a „bármi áron” elérendő kormánypárti győzelem feltételeit. A hadiállapotot idéző korlátozások, noha Moldova nem hadviselő ország, láthatóan sokakat eltántorítottak a részvételtől, így a választói preferenciák jelentős része nem tudott megjelenni. A külföldön élő moldovaiak esetében is erős aránytalanság mutatkozott: az EU-országokban – ahol a jórészt EU-párti, több mint félmillió diaszpóra él – közel 300 szavazókört nyitottak, míg az Oroszországban dolgozó, nagyságrendileg hasonló létszámú közösség számára mindössze kettőt.

A KORMÁNYOLDAL GYŐZELMÉNEK KÜLSŐ, NEMZETKÖZI GEOPOLITIKAI MEGALAPOZÁSA

A moldovai társadalom az ország 1991-es függetlenné válása óta hagyományosan és történelmileg megosztott. A nyugatos, Románia-orientált, román nemzeti (kulturális és nyelvi) opció párhuzamosan jelen van a többévszázados orosz kulturális és nyelvi beágyazottsággal összefüggő keleti, oroszbarát orientációval együtt. E belső megosztottság jelenleg hűen leképezi a szomszédban dúló háborús konfliktus következtében előállott európai, geopolitikai összeütközés törésvonalait. A geopolitikai konfliktus szereplői Moldovában kíméletlen „nulla összegű” játék

jelleggel csapnak össze, a kis ország nyelvi-kulturális sokszínűségére mesterségesen, kívülről felépített politikai polarizáltságot a végletekig fokozzák, és kiéleltik.

A társadalom belső megosztottságát jól szemlélteti az egyes kardinális orientációs kérdésekre adott lakossági válaszok megoszlása. Ezek szerint a moldovai önálló államiságot, valamint az alkotmányban szintén rögzített semleges státuszt is a lakosság nagy többsége, több, mint 70%-a támogatja. Ezzel szemben a Romániához való csatlakozás, az unionizmus támogatottsága az utóbbi évtizedekben, ha lassan is, de folyamatosan nő. A 2010-es 4-10%-ról mostanra elkéri a 30-33%-ot. A NATO csatlakozást a megkérdezettek 65-70%-a ellenzi. Ugyanakkor az EU-tagság híveinek aránya 45-65% között ingadozik.

Az Orosz Föderáció nyilvánvalóan nem kész arra, hogy „elengedje” hajdani befolyási övezetének részét, Besszarabia (Moldova és a környező ukrán területek összessége) földrajzi régióját. Ennek érdekében az orosz befolyás kihasználja a moldovai lakosság jelentős részének orosz nyelvi és kulturális beágyazottságát, Moszkva, mint az egykori birodalmi központ irányában való, megmaradt tájékozódását, nyitottságát és affinitását. E befolyás folyamatosan áramlott a hagyományos tömegtájékoztatási eszközök csatornáin, de ezek nagyobb részét az orosz-ellenes moldovai tájékoztatási politika az utóbbi években adminisztratív eszközökkel elzárta. Így az orosz befolyásolás döntő hatékonyságú része – mint ahogy az a világ más térségeiben is megfigyelhető, más hatalmi központok részéről is – áttevődött a közösségi média felületeire. Az orosz dezinformáció és a modern információs hadviselés ma már ipari léptékű. Hatásosságuk azonban csak annyira nagy, amennyire rá tudnak telepedni a célzott társadalom és hatalmi rendszer valós szétesési, hanyatlási és hitelvesztési folyamataira. Ez nyilvánvalóan megfigyelhető volt a 2024 decemberi romániai elnökválasztás által felszínre hozott, a 35 éves romániai hatalmi berendezkedés „előregedési” tüneteit feltáró társadalmi-politikai jelenségeknek köszönhetően. Moldovában jelenleg hasonló a helyzet, amely ország meglévő feszültségeivel, a hatalmi elit és a választói bázis közötti fokozódó elidegenedésével nagymértékben alkalmas tereppé válik arra, hogy a kívülről jövő, befolyás kivetítő jellegű ráhatások célpontja, illetve a geopolitikai indíttatású társadalomformálás egyfajta kísérleti terepévé váljon.

A jelenlegi, moldovai parlamenti választások idejére előállott helyzet egyik újdonsága a totális geopolitikai szembenállásnak köszönhetően éppen az, hogy a hagyományosan meglévő orosz befolyás kivetítési képesség mellé nem kevésbé professzionális, szervezett, kellően finanszírozott és intézményesített szinten mostanra „felnőtt” egy hatékony EU-s, nyugati befolyásolási képesség is. Moldova nyugati, EU-

integrációs pályán való megtartása az Unió számára presztízkérdéssé, egyben geopolitikai szükségszerűséggé vált. Nem véletlenül tettek a választások előtt egy hónappal látogatást Chişinăuban a fennálló Nyugat-párti moldovai kormányt és mindenekelőtt Maia Sandu államelnököt támogató együttes PR-látogatást az Unió három nagy tagállamának, Németországnak, Franciaországnak és Lengyelországnak, az ún. weimari háromszög országainak a vezetői. A Moldova ellen irányuló, a parlamenti választásokhoz időzített állítólagos orosz beavatkozást megelőlegező hisztéria-kampányt az EU és annak média organumai koncentrált formában átvették. Az EU lényegében a Chişinău (és Bukarest) által az „européer” kormányra veszélyesnek tartott ellenzéki politikusok ellen ajánlott szankciókat készségesen átvette, és foganatosította. Brüsszel a választások idejére speciális kibervédelmi szakembercsoportot küldött Chişinăuba a digitális térben előre megjósolt orosz hibrid beavatkozások elhárítására.

Az eddigiekhez képest szintén új jelenség volt a szervezettségében és határozottságában szintet lépő ukrán befolyás kivetítés Moldovában. Számos jel arra mutatott, hogy Kijevben komoly aggodalmat keltett az az eshetőség, hogy esetleg a moldovai parlamenti választások ellenzéki győzelemhez és így Maia Sandu elnök asszony megbuktatásához vezethetnek. Nem volt véletlen Volodimir Zelenskij ukrán elnök ENSZ-kögyűlésen tett azon kijelentése, miszerint Európa nem engedheti meg magának Moldova elvesztését. A jelek szerint ezt Kijev sem szeretné megengedni magának. Ennek folyományaként Kijev hírszerzői-biztonsági-kiber technikai-katonai megbízottakból álló különleges műveleti csoportot küldött a választások idejére Chişinăuba, melynek feladata az ukrán „know-how” hadiállapot közepette előírt, rendfenntartási protokolljainak az átadása a moldovai partnereknek, de lehetőség szerint a moldovai fél rászorítása ezen protokollok gyakorlati alkalmazására. Egyes ukrán források szerint a cél lényegében Kijev szempontjából Moldova „ukrajnizálásának” (az ukrainai állapotokkal hasonló állapotba hozásának) az elérése. A megnövekedett ukrán magabiztosság és proaktivitás árulkodó jele, hogy immár Ukrajna az orosz befolyás elleni sokdimenziós fellépést a nemzetközi szintre, mindenekelőtt a szomszédos országokra is igyekszik kiterjeszteni. Ukrán részről ezért immár teljes mértékben elfogadják („együtt élnek vele”) az operatív eszközök széles skálájának a szomszédos országokban való alkalmazását. Az orosz-ukrán háború negyedik évében Kijev immár a szomszédságában zajló fejleményeket ellenőrzése alatt kívánja tartani. Így van ez különösképpen Moldovában, amely a geopolitikai küzdelem megvívásának – nem csak az EU és az Egyesült Államok – de Ukrajna részéről is különleges, kísérleti terepévé vált.

A kiélezetten proaktívvá vált ukrán hozzáállás hatványozottan felveti a térségben a provokációs jelenségek kialakulásának a lehetőségét és veszélyét. Ilyen veszélyforrás beélesedhet akár Chişinău-i hatalmi turbulenciák, regionális vagy nemzeti kisebbségi jogi konfliktusok (lásd a Gagauzia nemzeti kisebbségi jogi, autonómia-státusza ellen irányuló, Chisinau által jelenleg kibontakoztatott jogfosztási akció-sorozat), illetve a Dnyeszter-mellék elleni provokációs, fals flag műveletek kapcsán. Bár ezen ukrán expanziós indíttatások ellenében mostanáig jól kivehetően érvényesült egy megfelelően hatékony nyugati – elsősorban amerikai, másodsorban EU-s, illetve bukaresti – visszatartó erő is, az expanziós késztetést nem szabad egy pillanatra sem lebecsülni. Ismert, hogy a Dnyeszter-mellék, mint önállóvá kreált, területi-közigazgatási egység – egyfajta kvázi államkezdemény – 1924-ben a Kotovszkij egykori köztörvényes bűnöző, majd szovjet-orosz hadvezér által Sztálin parancsára alapított, a későbbi szovjet Moldova államjogi megalapozásaként szolgáló, Moldáv Autonóm Szovjet Szocialista Köztársaság – eredetileg az ukrán területi állományból lett kihasítva. Így a területtel kapcsolatban lappangó ukrán revizionista igények felmerülése nem kizárt.

Emellett Moldova másik szomszédja, Románia az ország valódi EU-s és NATO-meghatalmazott „adminisztrátorának” minőségében lép fel, és tevékenykedik. Ezen hallgatólagos státusz egy minden dimenzióra kiterjedő, módszeres és erőteljes együttműködést, az állami, gazdasági és társadalmi élet minden területére kiterjedő, folyamatos integrációs folyamatot, egyben befolyásgyakorlást jelent. Románia a román állampolgárság masszív, több, mint másfél milliós moldovai (valamint hasonló nagyságrendű ukrainai) elterjesztésével egyfajta strukturális dominanciát gyakorol Moldovában. A Moldovai Köztársaság politikai, kulturális és gazdasági elitjének döntő része román állampolgár, a kormány, az erőszakszervezetek, titkosszolgálatok, illetve a parlament és a bíróságok vezetőinek, állományának majdnem teljessége rendelkezik román állampolgársággal (is). Románia az utóbbi időszakban egyenesen nemzetbiztonsági fenyegetésként tételezte – hasonlóan Ukrajnához – amennyiben a szomszédos Moldovában esetleg a lakosság döntése alapján (és/vagy oroszországi befolyásolás hatására) a jelenlegi EU-orientált kormányt egy ellenzéki, moldovenista, orosz-barát kabinet váltaná föl. A választással kapcsolatos román intézkedések – lényegében egy koherens befolyásolási és védelmi terv – ezt az alapvetést tükrözték.

Az Egyesült Államok, annak ellenére, hogy Donald Trump utasítására eredetileg visszavonta a USAID-támogatások által kivetített befolyás gyakorlási projektjei nagy részét, mégis meghatározó befolyással rendelkezik a térségben. Az USA az egyetlen a kollektív Nyugat államai közül, amelynek szavára a konfliktus minden egye

résztvevője, álljon az bármely oldalon is, hallgat. A nyugat részéről még mindig az amerikai ráhatási eszközök a dominánsak a térségben. Érvényes biztonságpolitikai vagy még inkább katonai garancia nyújtása a térségben nem képzelhető el egyetlen más NATO-szövetséges állam részéről sem, az kizárólag csak az USA részéről hihető, hiteles és valós. Moldovát az utóbbi időben számos amerikai kongresszusi küldöttség kereste fel, illetve több amerikai think tank küldöttsége látogatott el az országba. Mindez Moldova geopolitikai felértékelődésének a jele. Az idelátogató befolyásos amerikai törvényhozási küldöttségek általában mind kétpártiak voltak, és az amerikai vezetés „képhe helyezése”, orientálására szerkesztett és megküldött jelentéseik, tanulmányaik mind az amerikai külpolitika és geopolitika magas szintű befolyásolását szolgálták. A „nullaösszegű játék” hajlandósága ezen amerikai döntésbefolyásoló tényezők oldaláról is jellemzően fennáll, amely irányultság becsatornázódik az amerikai felső vezetési struktúrák közegébe. Ez a moldovai-amerikai kapcsolódási pont így a jelenlegi moldovai vezetés – áttételesen az európai mainstream – masszívan orosz-ellenes irányultságának, attitűdjének, a háború időbeli és térbeli kiterjesztése ideológiájának az áterjesztését könnyíti meg az – egyébként ezen attitűddel már rendelkező – amerikai kongresszusi és állami, illetve egyetemi-kutatói közegbe.

A MOLDOVAI VÁLASZTÁSI GEOPOLITIKAI HELYZET, MINT KÍSÉRLETI TELEP

A moldovai választások lebonyolódása a kísérleti terep jellegénél fogva könnyen levonható tanulságul szolgálhat Európa hasonlóképpen társadalmi-politikai válságban lévő, ezzel párhuzamosan ugyancsak a vélt vagy valós orosz hibrid beavatkozás valamilyen formájának és mértékének kitett országai számára. Gabriel Andreescu román politológus, társadalomtudós, nemzeti kisebbségi jogi szakember, emberi jogi aktivista és egykori antikommunista disszidens, az egykori Társadalmi Dialógus Csoport vezetője [a demokráciát féltő cikkében](#) legutóbb Moldova kapcsán vésztióslóan pesszimiztikus álláspontot foglalt el. Eszerint – ahogyan 2024 decemberében Romániában is – már nem a választásokat kell megmenteni, hanem a demokráciát (!). Amennyiben a társadalom aktuális állapota nem teszi lehetővé értelmes, „helyes” választás lebonyolítását – mert a társadalom „rosszul” választana -, úgy a választásoktól szerinte egyelőre akár el is lehet tekinteni. Mindez egy XXI. századi „újdemokratikus” vagy „poszt demokratikus” felfogásként is értelmezhető, amely akár kiutat, „életmentő” receptet kínálhat a nagy nyugat-európai országok társadalmi demokrácia-modelljeinek a megmentésére is. Így a kis és szegény Moldova akár a nagy

és gazdag Németország vagy Franciaország válságainak kezelésére szolgáló példa is lehet. De mi lesz, ha valaki ezentúl egyenesen kimondja a következtetést: demokráciát, de választások nélkül?! Megítélésem szerint egyfajta társadalmi disztópia lehetősége rajzolódik itt ki a romániai társadalmi átalakulások és politikai fejlemények tükrében, az azokat elemző román társadalomtudós soraiból, a moldovai választási fejlemények kapcsán.

A MOLDOVAI VÁLASZTÁSOK KAPCSÁN FELMERÜLŐ KÉRDÉSEK

Ismeretes, hogy a moldovai választási eredményeket egyelőre az ellenzék fő ereje, a Hazafias Blokk, annak vezetője, Igor Dodon szocialista pártelnök nem ismerte el, a felmerült szabálytalanságok és rendellenességek miatt. A Promo-LEX, különböző egyéb jogvédő szervezetek, illetve az EBESZ választási missziója a szabálytalanságok tömkelegét – a 2021-es választásokon tapasztaltaknál lényegesen számosabb rendellenességet detektált. Nagy számú bombariadó, szavazatvásárlási próbálkozás, szervezett választópolgár-buszoztatás fordult elő. A kormányzati tényezők a PAS érdekében kiterjedten alkalmazták az ún. „adminisztratív erőforrásokat” (pl. Recean miniszterelnök kormánysszékházban lévő irodájában felvett kampányvideót posztolt.). A választási hatóság ellenzéki pártok közül többet a választási kampány hajrájában zárt ki a részvételből, ami kifejezetten a választói akaratnyilvánítást korlátozó, jogi és politikai szempontból egyaránt inkorrekt eljárás. Ilyen rendellenességek, illetve az érzékelhető társadalmi elégedetlenség alapján nem zárható ki a választások utáni elhúzódó feszültségi állapot. Mindenképpen jelentős, nyitott kérdések maradnak egyelőre megválaszolatlanul. Ezek közül a legjelentősebbek az alábbiak:

A Nyugat strukturális segítségével konszolidálódik-e Moldovában a társadalmi-politikai helyzet vagy destabilizálódás indul be?; Milyen konstellációban lesz képes – ha egyáltalán –, esetleg mely koalíciós partnerpárt megnyerésével, milyen tartóssággal és hatékonysággal a választásokat megnyert PAS a stabil kormányzáshoz vagy éppen alkotmányozó többséghez szükséges kormányzati státusz quót létrehozni?; Hogyan alakul a Dnyeszter-mellék evolúciója, önálló vagy különleges státuszának kérdése?; A romániai belpolitikával kölcsönhatásban működő AUR-féle „zsebpártnak” mi lesz a szerepe?; Moldova elhagyja-e az ukrán „tandemet”, és ily módon folytatja-e EU-integrációs folyamatát?; Hogyan alakul Oroszország szerepe, befolyása a térségben?; Ukrajna szerepe Moldova további sorsának alakulásában? A nagy kérdés természetesen, amely a fentieket döntően keret-szerűen meghatározza: az orosz-ukrán háború további menete és kimenetele.

ÜTKÖZŐZÓNA HELYETT EGYÜTTMŰKÖDÉS, A KISZÁMÍTHATÓ UNIÓS CSATLAKOZÁS LEHETŐSÉGÉVEL

Magyarország érdeke egyértelműen egy hosszú távon stabil, konszolidált, önálló államiságát megőrző és stabilizáló, prosperáló Moldovai Köztársaság. Magyar érdek, hogy Moldova ne váljon belső társadalmi megosztottság, feszültség vagy viszálykodás martalékává. Úgyszintén ne legyen két geopolitikai tömb vetélkedésének ütközőpontja és elszenvetője. Az ország számára, szabad és nyugodt fejlődése szempontjából lehetőség szerint mindenoldalú biztonsági garanciák, a meglévő semleges státusz biztosítását eredményező nemzetközi biztosítékok létrehozása lenne a kívánatos. Szintén érdekünk, hogy az orosz-ukrán háború semmiképpen ne eszkalálódhasson, ne terjedhessen ki Moldovára. Fontos Moldova területi integritásának megőrzése, elismert állami keretei között és annak legitim fennhatósága alatt a Dnyeszter-mellék területével együtt, akár a terület különleges jogállásának a szabályozása és rögzítése útján is. Fontos Moldova nemzetiségi, nyelvi és kulturális sokszínűségének, toleráns interetnikai jellegének, a nemzeti kisebbségi jogok - beleértve a kollektív jogokat és az autonómia különböző szintjeit és válfajait is – magas színvonalának a megőrzése, nemzetközi és belső alkotmányos garantálása. Összeurópai szintű, modellértékű és példamutató precedensként lényeges a Gagauz Autonómia, mint alkotmányban és különleges törvényben is garantált etnikai-nemzetiségi, területi és politikai autonómia és annak jogosítványainak maradéktalan megőrzése, valamint teljesértékű működésének a biztosítása. Végezetül, de nem utolsósorban Moldova esetében indokolt és egész Európa érdekében áll az ország EU-csatlakozási folyamata hatékonyságának biztosítása, amelyet nem egy gyorsaság, hanem egy minőségorientált eljárásként, konszolidált ütemben és menetrend alapján szükséges lefolytatni, világos és egyértelmű, személyre szabott és kiszámítható követelményrendszer felállításával.

**MAGYAR
KÜLTÜGYI
INTÉZET**